

ELEMENTI I KRITERIJI VREDNOVANJA U NASTAVI POVIJESTI

Činjenična znanja

	Činjenična znanja
Izvrсна	Samostalno definira, opisuje i objašnjava događaje, procese i pojave te temeljne kronološke odrednice. Točan je i sistematičan u usmenom i pismenom izlaganju. Samostalno koristi odgovarajuću povijesnu terminologiju. Usvojio je sve ključne pojmove te ih može samostalno pojasniti. Zna sve tražene povijesne događaje, pojave, procese, pojmove, osobe i činjenice te ih samostalno i cjelovito izlaže.
Vrlo dobra	Uz neznatnu pomoć definira, opisuje i objašnjava događaje, procese i pojave te temeljne kronološke odrednice. Učenik koristi povijesnu terminologiju. Sistematičan je i točan, ali sporiji u usmenom i pismenom izlaganju. Usvojio je sve ključne pojmove, ali ne može ih u potpunosti pojasniti. Zna većinu povijesnih događaja, pojava, procesa, pojmova, osoba i činjenica te ih izlaže uz manju pomoć nastavnika.
Dobra	Reproducira najbitnije činjenice iz sadržaja, nesistemično izlaže o prošlim događajima, procesima i pojavama. Koristi jednostavniju povijesnu terminologiju. Nesamostalan, ali ima poteškoća u usmenom izlaganju. Usvojio je više od polovine ključnih pojmova koje može samostalno pojasniti. Prepoznaje najvažnije i pojedine događaje, pojave, procese, pojmove, osobe i činjenice te ih izlaže uz čestu pomoć nastavnika.
Zadovoljavajuća	Mehanički reproducira sadržaje uz pomoć i poticaj, ima poteškoća u uočavanju bitnog i zaključivanju, vrlo spor i nesamostalan u usmenom izlaganju. Djelomično koristi povijesnu terminologiju. Prisjeća se i nepovezano izlaže glavne povijesne događaje, pojave, procese, pojmove, osobe i činjenice.
Nezadovoljavajuća	Ne može ni mehanički reproducirati sadržaje uz pomoć i poticaj, ne uočava bitno, vrlo spor i nesamostalan u usmenom izlaganju. Ne poznaje povijesnu terminologiju. nije dosegao minimum činjeničnog znanja. Izjavljuje da nije spreman.

Konceptualno znanje

Tehnički koncepti u nastavi Povijesti

Razina usvojenosti	Vrijeme i prostor
Izvrсна	Učenik samostalno objašnjava tijek, slijed i trajanje događaja. Koristi se rječnikom kojim opisuje tijek vremena, smješta samostalno osobe i pojave u odgovarajuća povijesna razdoblja. Izrađuje grafičke prikaze tijeka vremena (lente vremena, mentalne mape,...). Samostalno određuje godinu, stoljeće i tisućljeće. Samostalno se koristi kartom. Samostalno objašnjava vremenski slijed događaja na karti. Samostalno upisuje i ucrtava tražene podatke u slijepu kartu te crta jednostavnije slijepe karte.

Vrlo dobra	Učenik objašnjava tijek, slijed i trajanje događaja. Opisuje tijek vremena, smješta samostalno osobe i pojave u odgovarajuća povijesna razdoblja. Izrađuje grafičke prikaze tijeka vremena (lente vremena, mentalne mape). Određuje godinu, stoljeće i tisućljeće. Učenik se koristi kartom. Objašnjava vremenski slijed događaja na karti. Upisuje i ucrtava tražene podatke u slijepu kartu te crta jednostavnije slijepe karte. Izrađuje grafičke prikaze tijeka vremena prema uputama i prema tematskom predlošku.
Dobra	Učenik opisuje tijek, slijed i trajanje događaja. Navodi tijek vremena, smješta osobe i pojave u odgovarajuća povijesna razdoblja s vremenskim odstupanjem. Izrađuje jednostavne grafičke prikaze tijeka vremena. Određuje godinu, stoljeće i tisućljeće. Učenik se koristi kartom. Nabraja vremenski slijed događaja na karti. Upisuje i ucrtava tražene podatke u slijepu kartu uz manje odstupanje prema uputama. Crta jednostavnije slijepe karte uz tematski predložak. Izrađuje grafičke prikaze tijeka vremena prema detaljnim uputama i prema tematskom predlošku.
Zadovoljavajuća	Svakodnevnim rječnikom i uz pomoć učitelja opisuje tijek, slijed i trajanje povijesnog događaja. Izrađuje jednostavni grafički prikaz tijeka vremena uz predložak. Smješta godine u desetljeće, stoljeće i tisućljeće uz učiteljevu pomoć. Opisuje neka obilježja razdoblja koje proučava te smješta događaje i osobe u odgovarajuća razdoblja uz učiteljevu pomoć. Uz učiteljevu pomoć upisuje i ucrtava osnovne podatke na slijepu kartu. Crta jednostavnije slijepe karte prema zadanom predlošku. Crta jednostavniji grafički prikaz tijeka vremena prema uputama učitelja te uz navođenje učitelja.
Nezadovoljavajuća	Učenik ne može ni svakodnevnim rječnikom niti uz pomoć učitelja opisati tijek, slijed i trajanje povijesnog događaja. Ne uspijeva izraditi jednostavni grafički prikaz tijeka vremena uz predložak. Ne može odrediti desetljeće, stoljeće i tisućljeće niti uz učiteljevu pomoć. Ne može opisati osnovna obilježja razdoblja koje proučava niti uz učiteljevu pomoć. Ne opisuje i ne ucrtava osnovne podatke u slijepu kartu niti uz učiteljevu pomoć. Ne može nacrtati jednostavniju slijepu kartu prema zadanom predlošku. Ne crta niti jednostavnije grafičke prikaze.

Razina usvojenosti	Uzroci i posljedice
Izvrсна	Objašnjava uzroke, povod i posljedice koji su doveli do pojedinih povijesnih događaja, pojava ili procesa, kao i rezultat tih zbivanja. Razlikuje uzroke, povod i posljedicu te objašnjava kategorije uzroka. Uočava izravno navedene uzroke i posljedice ili zaključuje o njima kada nisu izravno izrečeni. Objašnjava da su neki uzroci i posljedice važniji od drugih. Objašnjava zašto treba istražiti više od jednog uzroka i posljedice nekog događaja i pojave te provjeriti dostupne izvore.
Vrlo dobra	Opisuje uzroke, povod i posljedice koji su doveli do pojedinih povijesnih događaja, pojava ili procesa, kao i rezultat tih zbivanja. Uočava uzroke, povod i posljedicu te navodi kategorije uzroka. Uočava izravno najvažnije navedene uzroke i posljedice ili zaključuje o njima kada nisu izravno izrečeni. Navodi da su neki uzroci i posljedice važniji od drugih. Opisuje zašto treba istražiti više od jednog uzroka i posljedice nekog događaja i pojave.
Dobra	Objašnjava pojam uzroka, povoda i posljedice. Navodi uzroke, povod i posljedice prošlih događaja. Navodi izravno i neizravno izrečene uzroke i posljedice na primjerima prošlih događaja i pojava koje proučava uz pomoć učitelja. Navodi više od jednog uzroka i posljedice nekog događaja i pojave.

Zadovoljavajuća	Razlikuje pojam uzrok, povod i posljedica. Uočava uzroke i posljedice prošlih događaja. Prepoznaje izravno izrečene uzroke i posljedice te uz učiteljevu pomoć prepoznaje neizravno rečene uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Navodi jedan uzrok i jednu posljedicu nekog događaja ili pojave.
Nezadovoljavajuća	Učenik ne razlikuje uzrok, povod i posljedica. Ne uočava uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Ne uočava izravno izrečene uzroke i posljedice niti uz učiteljevu pomoć ne prepoznaje neizravno rečene uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Ne navodi niti jedan uzrok i posljedicu nekog prošlog događaja ili pojave.

Razina usvojenosti	Kontinuiteti i promjene
Izvrсна	Objašnjava kontinuitete i promjene u povijesti. Objašnjava ritam promjena (uočava da su neke promjene spore i postupne dok su druge brze i burne i uzrokuju iznenadne poremećaje i promjene u društvu). Objašnjava da promjena ne znači uvijek i napredak na primjeru razdoblja koje obrađuje. Analizira utjecaj pojedinaca i skupina na promjene u društvu.
Vrlo dobra	Uspoređuje kontinuitete i promjene u povijesti. Objašnjava svakodnevnim riječnikom ritam promjena kroz povijest (navodi da su neke promjene spore i postupne dok su druge brze i burne i uzrokuju iznenadne poremećaje i promjene u društvu). Objašnjava kako su pojedinci i skupine utjecali na promjene u društvu.
Dobra	Opisuje kontinuitet i promjene u povijesti. Opisuje ritam promjena kroz povijest (što se promijenilo). Opisuje kako su pojedinci i skupine utjecali na promjene u društvu.
Zadovoljavajuća	Uočava uz pomoć učitelja kontinuitet i promjene u razdoblju koje proučava. Uz učiteljevu pomoć navodi što se s vremenom promijenilo, a što je ostalo isto. Uz pomoć učitelja uočava kako su pojedinci i skupine utjecale na promjene u društvu.
Nezadovoljavajuća	Ni uz učiteljevu pomoć ne uočava kontinuitet i promjene u povijesti niti u razdoblju koje proučava. Ni uz učiteljevu ne može navesti što se s vremenom promijenilo, a što je ostalo isto. Ni uz učiteljevu pomoć ne uočava kako su pojedinci i skupine utjecale na promjene u društvu.

Razina usvojenosti	Rad s povijesnim izvorima
Izvrсна	Objašnjava vrijednosti i ograničenja povijesnih izvora na konkretnim primjerima iz razdoblja koje proučava. Razumije značenje povijesnih izvora u proučavanju prošlosti te oblikuje odgovor koji uključuje podatke iz izvora. Analizira i vrednuje povijesni izvor, postavlja pitanje o vremenu, mjestu i okolnostima njihova nastanka te o autoru, njihovim gledištima i namjerama. Uspoređuje dva ili više povijesnih izvora te iznosi zaključak.
Vrlo dobra	Opisuje vrijednosti i ograničenja povijesnih izvora na konkretnim primjerima iz razdoblja koje proučava. Navodi značenje povijesnih izvora u proučavanju prošlosti te oblikuje odgovor koji uključuje podatke iz izvora. Objašnjava i vrednuje povijesni izvor, postavlja pitanje o vremenu, mjestu i okolnostima njihova nastanka te o autoru, njihovim gledištima i namjerama. Uspoređuje dva povijesna izvora te iznosi zaključak.

Dobra	Navodi vrijednosti i ograničenja povijesnih izvora na konkretnim primjerima iz razdoblja koje proučava. Uočava važnost povijesnih izvora u proučavanju prošlosti te oblikuje jednostavan odgovor koji uključuje podatke iz izvora. Opisuje povijesni izvor, postavlja pitanje o vremenu, mjestu i okolnostima njihova nastanka. Uspoređuje dva povijesna izvora te ih opisuje.
Zadovoljavajuća	Opisuje vrijednost i ograničene povijesnog izvora uz pomoć učitelja. Opisuje vrste povijesnih izvora i navodi jednostavne primjere iz osobnog života te iz razdoblja koje obrađuje. Opisuje prošli događaj na temelju povijesnog izvora. Postavlja jednostavna pitanja o izvoru uz učiteljevu pomoć.
Nezadovoljavajuća	Ne može niti opisati niti navesti vrijednost i ograničene povijesnog izvora niti uz pomoć učitelja. Ne može navesti niti opisati vrste povijesnih izvora niti uz pomoć učitelja. Ne može opisati prošli događaj na temelju povijesnog izvora. Ne može postaviti niti jednostavna pitanja o izvoru niti uz učiteljevu pomoć.

Razina usvojenosti	Povijesna perspektiva
Izvrсна	Uspoređuje pojedine interpretacije i perspektive te objašnjava sličnosti i razlike. Objašnjava razloge nastanka različitih prikaza prošlosti na odabranim primjerima.
Vrlo dobra	Uspoređuje pojedine interpretacije i perspektive te objašnjava sličnosti i razlike. Objašnjava neke razloge nastanka različitih prikaza prošlosti na odabranim primjerima. Objašnjava značenje odabranih osoba, događaja ili pojava iz prapovijesti i starog vijeka.
Dobra	Uspoređuje pojedine prikaze i perspektive te identificira neke sličnosti i razlike. Navodi neke razloge nastanka različitih prikaza prošlosti. Opisuje značenje pojedinih osoba, događaja i pojava iz prapovijesti i starog vijeka.
Zadovoljavajuća	Uočava da postoje različiti prikazi prošlosti te opisuje njihova obilježja uz učiteljevu pomoć. Daje jednostavna objašnjenja o tome zašto ljudi tumače prošlost na različite načine koristeći se svakodnevnim primjerima. Opisuje značenje pojedinih osoba, događaja i pojava iz prapovijesti i starog vijeka uz učiteljevu pomoć.
Nezadovoljavajuća	Ni uz učiteljevu pomoć ne uočava da postoje različiti prikazi prošlosti te ne opisuje njihova obilježja. Ne može dati niti jednostavna objašnjenja o tome zašto ljudi tumače prošlost na različite načine koristeći se svakodnevnim primjerima. Ni uz učiteljevu pomoć ne može opisati značenje pojedinih osoba, događaja i pojava iz prapovijesti i starog vijeka.

Razina usvojenosti	Usporedba i sučeljavanje
Izvrсна	Učenik povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva razumije i objašnjava stavljajući ih u kontekst u kojemu se mogu ocijeniti i interpretirati. Usporedbom uočava njihove sličnosti, zajednička obilježja ili međusobne različitosti i utjecaj. Usporedbom svrstava događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva u skupine (klasifikacija) te formulira opći zaključak.
Vrlo dobra	Učenik povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva opisuje stavljajući ih u kontekst u kojemu se mogu ocijeniti i interpretirati. Objašnjava njihove sličnosti, zajednička obilježja ili međusobne različitosti i utjecaj. Svrstava događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva u skupine (klasifikacija) te formulira opći zaključak.

Dobra	Učenik povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva opisuje stavljajući ih u kontekst u kojemu se mogu interpretirati. Opisuje njihove sličnosti, zajednička obilježja ili međusobne različitosti i utjecaj. Svrstava događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva u skupine (klasifikacija).
Zadovoljavajuća	Učenik povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva opisuje stavljajući ih u kontekst uz pomoć učitelja. Navodi njihove sličnosti i zajednička obilježja. Svrstava događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva u skupine (klasifikacija) uz pomoć učitelja.
Nezadovoljavajuća	Učenik ne može povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva opisati u kontekstu vremena događaja niti uz pomoć učitelja. Ne navodi njihove sličnosti i zajednička obilježja. Ne može svrstati događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva u skupine (klasifikacija) niti uz pomoć učitelja.

Proceduralno znanje

Razina usvojenosti	Proceduralno znanje
Izvrсна	Učenik poznaje i primjenjuje odgovarajuće metode, postupke i procedure rada s povijesnim izvorima te u istraživanju prošlosti.
Vrlo dobra	Učenik poznaje i primjenjuje odgovarajuće metode, postupke i procedure rada s povijesnim izvorima te u istraživanju prošlosti uz uputu učitelja.
Dobra	Učenik poznaje i primjenjuje neke metode, postupke i procedure rada s povijesnim izvorima te u istraživanju prošlosti uz pomoć učitelja.
Zadovoljavajuća	Učenik prepoznaje neke metode, postupke i procedure rada s povijesnim izvorima te osnovne metode, postupke i procedure rada i primjenjuje ali uz pomoć učitelja.
Nezadovoljavajuća	Učenik ne prepoznaje ni metode, postupke i procedure rada s povijesnim izvorima niti uz učiteljevu pomoć.

Vrijednosti za granice ocjena kod pisanog provjeravanja činjeničnog znanja

Postotak (%) bodova	Ocjena
90 -100	Izvrstan (5)
80-89	Vrlo dobar (4)
61-79	Dobar (3)
50-60	Dovoljan (2)
0 -49	Nedovoljan (1)

Domaće zadaće i radni zadaci: Domaća zadaća ili radni zadaci mogu biti zadani za svaki sat, a obuhvaćaju: analizu izvora i povijesnih zemljovida, odgovaranje na pitanja iz udžbenika ili na pitanja koje je postavio predmetni nastavnik, ciljne tematske zadatke (ocjenjuje se rad na rješavanju problema, prezentacija rezultata) - za svaku od provjera unutar tih elemenata učenice i učenici dobivaju ocjenu u rubriku Bilješke

Negativna ocjena dobivena pismenom ili usmenom provjerom za činjenično i konceptualno znanje ispravlja se za svaki od tih elemenata usmenim ili pismenim putem.

Negativna ocjena dobivena za element proceduralnoga znanja se ispravlja odradom sadržaja zbog kojih se dobila negativna ocjena.

ZAKLJUČIVANJE OCJENA

Zaključne ocjene proizlaze na temelju svih ocjena dobivenih tijekom nastavne godine i na temelju bilješki o učeniku u rubrici *Napomene*. Iako je najčešće, nije nužno rezultat aritmetičke sredine. Za odličnu ocjenu se od učenice/ka očekuje da na primjerima iz zavičajne povijesti objašnjava nacionalnu povijest, uspješno razvija vještine usmenog, pisanog i ilustrativnog priopćavanja povijesnih informacija te samostalno povezuje povijesne sadržaje sa sadržajima drugih nastavnih predmeta.

Predsjednik Stručnog vijeća povijesti i geografije

Suzana Hergešić -Barišić, prof.